

ALAVUS

Lapsiperhebarometri 2010

Perusturvaryhmä
Nuoriso- ja vapaa-ajan-
ohjaaja opiskelija
Päivi Peltonen

SISÄLLYS

1. Johdanto

2. Vastaajien taustatiedot

3. Tulokset

3.1. Tyytyväisyys olosuhteisiin ja palveluihin

3.2. Lasten kasvatustavoitteet ja kasvatustavoitteet

3.3. Perheiden onnellisuus ja hyvinvointi

3.4. Kotipalvelu

4. Yhteenveto

5. Jälkikirjoitus

1. Johdanto

Alavudella toteutettiin kolmatta kertaa lapsiperhebarometrikysely vuoden 2010 marraskuussa. Aikaisemmin kysely on toteutettu vuosina 2008 sekä 2006, jolloin barometri toteutettiin samanaikaisesti yhteistoiminta-alueen muissakin kunnissa. Kysely on toistettu samanlaisena joka vuosi vertailtavuuden turvaamiseksi; nyt mukana oli lisäksi kysymyksiä koskien lapsiperheiden kotipalvelua.

Kysely oli suunnattu alle 10-vuotiaiden lasten vanhemmille, joista osallistui 83 vastaajaa. Määrä on lähes yhtä suuri kuin Alavuden vuosittainen syntyvyys (n. 90 lasta). Tavoitteena oli selvittää alavutelaisten lapsiperheiden hyvinvointia ja kokemuksia kaupungin palveluista. Alavutelaisten vastaajien määrä on vuosittain vähentynyt jonkun verran (n. 20 vastaajaa vähemmän/per vuosi); ehkä uutuuksien viihäytys aiheesta on vähentynyt ja ehkä ainoastaan nettissä toteuttava kysely ei innoita riittävästi vastaamaan (2010). Vastaukset antavat kuitenkin jonkinlaista osviittaa alavutelaisten vanhempien kokemasta hyvinvoinnista ja toiveista.

2. Vastaajien taustatiedot

Lapsiperometriin vastasi yhteensä 83, joista 73 naista ja 10 miestä. Aikaisempina vuosina kyselyyn on vastattu innokkaammin (2006/141 ja 2008/116). Suurin osa vastaajista on 31-40 –vuotiaita (61,4 %); 20-30 –vuotiaita kyselyyn vastasi 24,1 % ja yli 40-vuotiaita 13,3 %. Alle 20-vuotiaita vanhempia on yksi. Lähes kaikki (97,6 %) vastaajat asuvat kahden vanhemman perheissä. Suurin osa vanhemmista on avo- tai avioliitossa (92,1 %).

Suurin osa vastaajista on asunut Alavudella yli 5 vuotta (80,7 %), joka on kuitenkin vähemmän kuin vuonna 2008. Vastaajista vähän yli puolet (57,8 %) asuu muualla kuin keskustan alueella ja (42,2 %) perheistä asuu Alavuden keskustassa. Suurin osa asuu omistusasunnossa (90,2 %) ja yli 80 neliömetrin asunnossa (91,5 %).

Alavuden hyvä työllisyystilanne näkyy vastauksissa. Kyselyyn vastanneissa lapsiperheissä työssäkäyviä äitejä on 67,5 %, joka on aikaisempiin vuosiin verrattuna noussut. Lapsiperheiden äideistä äitiyslomalla on 15,7 % ja hoitovapaalla 9,6 %. Isistä työssäkäyviä on 83,1 %, joka on myös aikaisempiin vuosiin verrattuna noussut. Yrittäjiä isistä on 16,9 %. Äideistä ja isistä työttömänä on tällä

hetkellä molempia 4,8 %. Vastaushetkellä vain 4 äitiä ja 4 isää kertoi olevansa työttömänä. Isistä hoitovapaalla vastasi olevansa yksi isä, kun 2008 kyselyssä heitä ei ollut yhtään. Näin pienessä otoksessa jo yksi hoitovapaalla olevan isän lisäys voi kertoa miesten aikaisempaa innokkaammasta osallistumisesta perhevapaiden käyttöön.

3. Tulokset

3.1. Tyytyväisyys olosuhteisiin ja palveluihin

Lapsiperheet ovat pääsääntöisesti tyytyväisimpiä (Suluissa 2010 / 2008 vastausten prosentit ja muutos vuosien välillä):

- perheensä kokonaistilanteeseen (95 %/93 %) + 2 %
- asuinpaikkaansa (94 % /93,1 %). + 2 %
- asuinmuotoonsa (94 % /93,9 %). =
- asunnon kokoon (88 % /82,8 %). + 5 %
- lasten (94 % /95,7 %) ja aikuisten (88 % /85,3 %) terveyteen. – 1,7 % / + 2,7 %

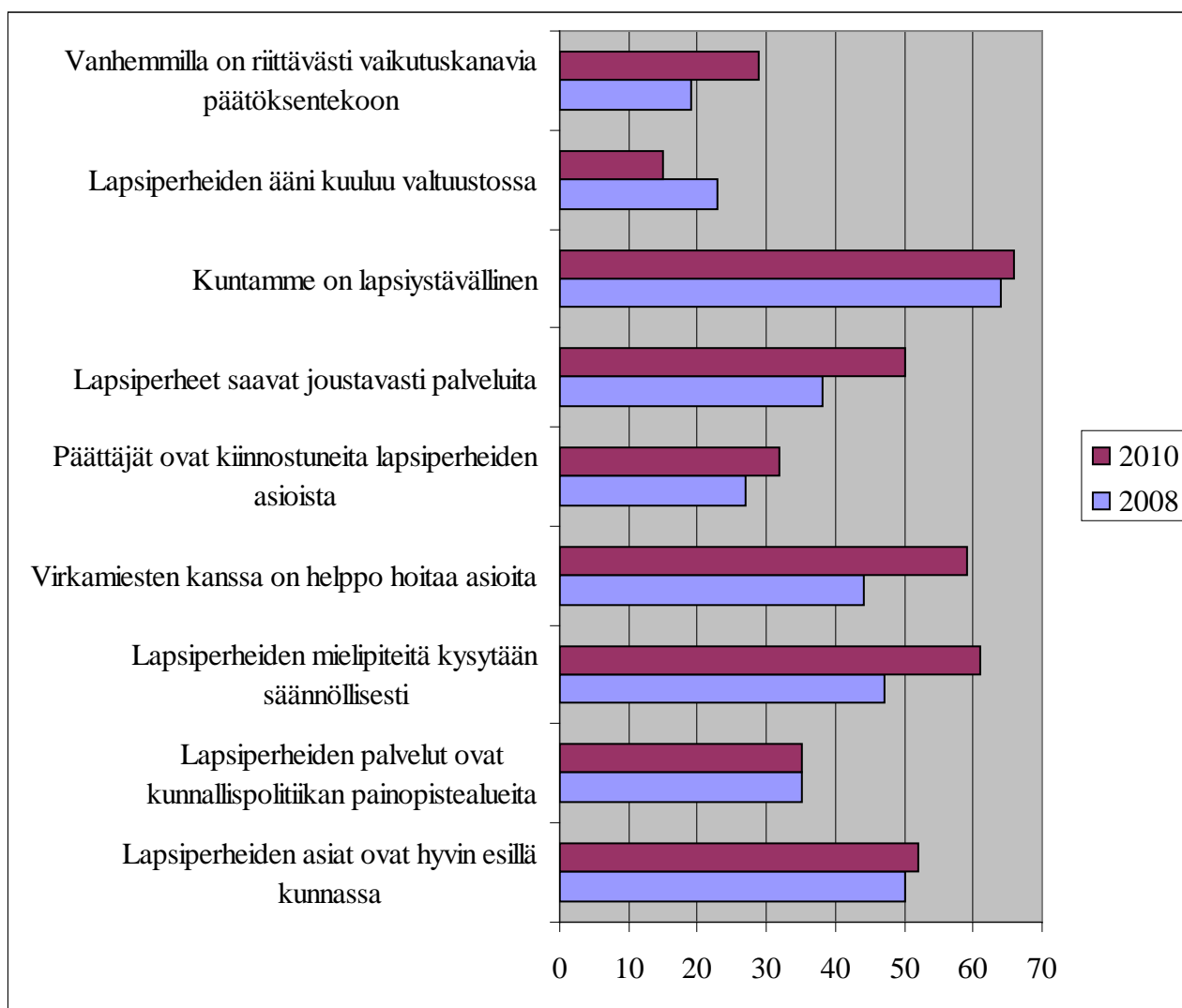
Tyytymättömiä ollaan:

- perheen kykyyn selvitä äkillisistä suuremmista laskuista (40,2 %/51,7%). – 11,5 %
- yhteiskunnan perheelle tarjoamiin palveluihin (27,7 % /37,1 %). – 9,4 %
- perheen taloustilanteeseen (25,3 %/42,2%). –16,9 %

Alavutelaisten lapsiperheiden tyytyväisyys näyttäisi siis merkittävästi kohonneen. Hyvä työllisyys tilanne on mahdollisesti vaikuttamassa siihen, että perheiden tyytyväisyys omaan taloudelliseen tilanteeseensa on nousut lähes 20 %, ja perheiden maksuvalmius on kehittynyt myönteisesti 12 %. Lapsiperheet näyttäisivät myös käyttävän enemmän rahaa asumiseensa, sillä asuntojen koot ovat kasvaneet. Tyytyväisyys olosuhteisiin on vastaajien keskuudessa noussut vuoteen 2008 verrattuna.

Kyselyyn vastanneista suurin osa pitää edelleen lasten asuinympäristöä turvallisena ja valtaosalla vanhemmista on tietoa, että kaupungissamme on varhaiskasvatussuunnitelma. Sen sijaan tietoa lapsipoliittisen ohjelman (nykyään lastensuojelun suunnitelma) olemisesta ei monellakaan ole.

Pessimistisimmin vanhemmat suhtautuvat edelleen lapsiperheiden ja poliittisen päätöksenteon väliin voimasuhteisiin. Vanhemmat kokevat, että lapsiperheiden ääni ei kuulu valtuustossa ja että lapsiperheet eivät pääse vaikuttamaan riittävästi. Halua vaikuttamiseen kuitenkin koettiin olevan. Kaiken kaikkiaan vanhemmat eivät usko lapsiperheiden elämän kehittyvän parempaan suuntaan vaan lapsiperheiden tilanteen uskotaan heikkenevän ja kehittyvän kielteisesti (ehkä valtakunnallinen kehitystrendi?). Positiivisimmin oli kehittynyt vanhempien näkemys perheiden mielipiteen kysymisestä eri asia yhteyksissä sekä kokemus saadusta palvelusta; virkamiesten kanssa oli helpompi asioida ja lapsiperheet saivat joustavasti palveluita.

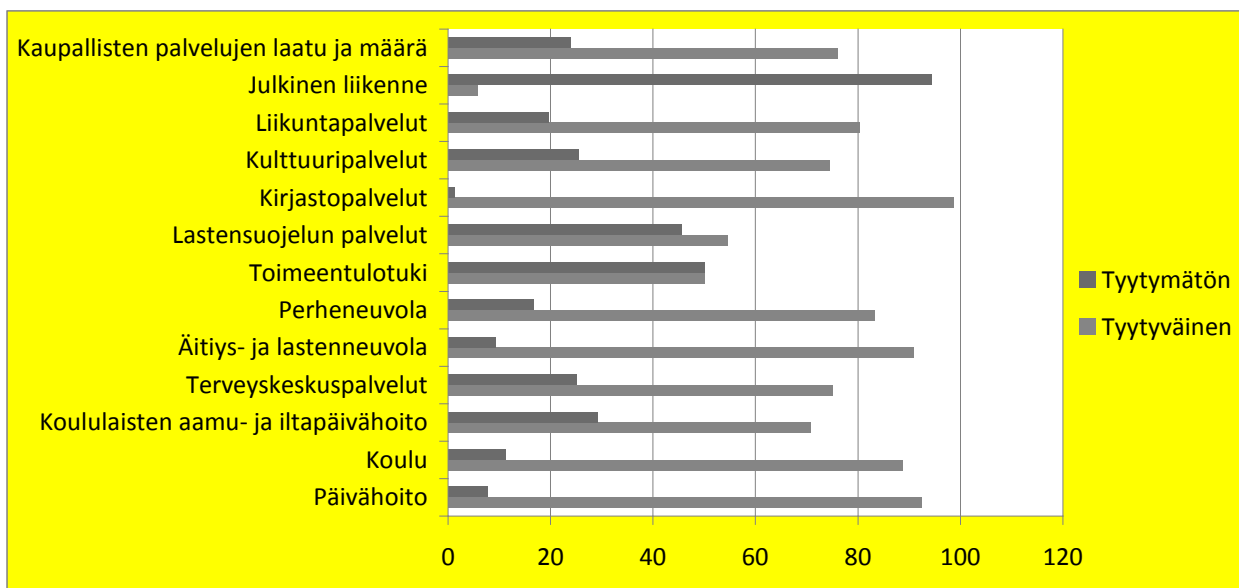

Taulukko 1. Vanhempien kokemus väittämästä 2010 ja vuonna 2008.

Kaiken kaikkiaan näyttäisi siltä, että lapsiperheet kokevat merkityksensä lisääntyneen ja lapsiperheiden asioiden olevan ”paremmalla tolalla” kuin aikaisemmin kuten edellä kuvattu taulukko näyttäisi.

Lapsiperheiden palveluista alavutellut ovat tyytyväisiä:

- päivähoitoon
- kirjastopalveluihin
- äitiys- ja lastenneuvolaan
- kouluun
- perheneuvolaan
- liikuntapalveluihin

Taulukko 2: Tyytyväisyys lapsiperheiden palveluihin

Avoimista vastauksista näkyi ja kuului tyytyväisyys moniin kunnan tuottamiin palveluihin, kuten päivähoitopalveluihin ja terveyspalveluihin. Osin samat palvelut saivat myös ”kehitettävää”-palautetta, eivätkä kyenneet ihan kaikkia tyydyttämään.

Päivähoitopalvelut saivat positiivista palautetta mm. järjestämisestä, joustavuudesta ja helppoudesta. Vastaajia huolestuttavat muun muassa olemattomat alle 3-vuotiaiden päivähoitopalvelut, ryhmäkoot ja päiväkoteja toivottaisiin myös olevan enemmän.

”Olemme saaneet mainion perhepäivähoitajan toiveidemme mukaan”

” Päivähoito on laadukasta ja hyvin järjestettyä”

”Erityiskiitos Kekkulan päiväkodille, henkilöstön loistava ammattitaito, oikeudenmukaisuus ja hyvä ilmapiiri näkyy ja tuntuu lasten kautta.”

”Käytännössä Alavudella ei alle 3-vuotia pääse päiväkotiin. 3-vuotiaskin on kirun kirun, kun eskarit vievät kaikki paikat, joten tähän toivoisin parannusta.”

Myös uudistettua kirjastoamme on kehattu paljon sekä sen tarjoamia palveluita. Kirjastoauton kiertäminen on monien mielestä hyvä asia ja vastaajat ovat tyytyväisiä sen tarjoamiin palveluihin myös sivukylillä.

”Kirjasto on ihanan iso.”

” Kirjasto on myös hyvä ja meillä kovassa käytössä”

Terveyskeskus on saanut myös positiivista palautetta mutta myös jonkin verran kritiikkiä. Vastaajat ovat kehuneet terveyskeskukseen pääsemisen helppoutta sekä nopeutta, osaavaa henkilökuntaa sekä hoitotason olevan korkeaa. Pientä kritiikkiä on tullut parkkialueen pienuudesta. Myös neuvolatoiminta nähdään hyvänä.

”Terveyskeskukseen pääsee nopeasti ja saa hyvää hoitoa.”

” Lasten – ja äitiysneuvolassa on hyvää ja osaavaa palvelua. Sekä ymmärtäväinen henkilökunta”

Negatiivista palautetta saivat puolestaan osakseen koulukyyditykset. Vastaajien mielestä kyyditysmahdollisuuksia tulisi olla enemmän, varsinkin sivukylille joista koulumatka on kaikista pisin. Harmitellaan sitä, että lapset joutuvat heräämään monta tuntia aikaisemmin ennen koulun alkua vain sen takia, että koulukyyditys saapuu melkein ennen kukonlaulun aikaa. Myös esikoulun kyydityksiä toivottaisiin parannettavan, pienet lapset kun eivät tykkää matkustaa isompien lasten kanssa samassa linja-autossa tai taksissa.

”Koulukuljetukset kouluihin surkeat! Pienet lapset joutuvat kärsimään vuodesta toiseen siitä, että kunnalla ei ole varaa palkata enemmän takseja kuljettamaan lapsia kouluihin. Lapset joutuvat odottamaan aamuisin lähes

tunnin koulun alkua.”

Avointen vastausten perusteella lapsiperheet, jotka asuvat keskusta-alueen läheisyydessä ovat tyytyväisimpiä harrastus- ja liikuntamahdollisuuksien määrään, kun taas sivukylillä asuvat lapsiperheet kokevat, ettei heillä ole mahdollisuutta osallistua keskustan tarjoamiin palveluihin pitkien matkojen ja huonojen kulkuyhteyksien vuoksi. Kauempana asuvat tuntevat jäävänsä ulkopuolelle kaikesta. Mielestäni näiden asioiden vuoksi harrastus- ja liikuntamahdollisuudet ovat niin tyytyväisyyden kuin tyytymättömyyden sarakkeessa. Monet kummastelevat sitä, että toisissa lähikunnissa tarjontaa erinäisille harrastuksille on enemmän kuin tarpeeksi, myös alle kouluikäisille lapsille. Alavudella halukkaita olisi mutta tarjontaa ei.

”Myös syrjäkylille iltapäiväkerhotoimintaa koulun jälkeen 1-2 –luokkalaisille sekä vanhemmille lapsille, esim. liikuntakerhot ja muut kerhot koulun jälkeen.”

”Pienten lasten harrastusmahdollisuudet ovat todella huonot. Esim. kansalaisopiston piirit pienille ovat ihan onnettomat.”

Myös kerhotoimintaa ja iltapäiväkerhoja toivottaisiin enemmän sivukouluille ja Alavudelle yleensä.

”Koulujen kerhotoiminta ei ole kuin keskustan koulussa, miksi taas kerran sivukouluja syrjitään tässäkin asiassa.”

Kirkkomännikön ala-asteen remonti nähdään positiivisena asiana; sitä on jo odotettu. Yläasteen oppilaiden syömässä käyminen uudella liikenneasemalla mietityttää. Vastaajat ihmettelevät, missä on opettajien välituntivalvonta näinä hetkinä. Viihtyvyyttä toivottaisiin kohennettavan ja opettajien kurinpitoa tiukennettavan. Toivottaisiin koulun ja kodin välille parempaa yhteyttä esimerkiksi reissuvihon avulla.

”Ja miten siellä yläasteella on niin levotonta, eikö siellä ole kunnan opettajia töissä. Eikö opettajat saa yhtään siellä kuria. Kokoajan saa kuulla tenavilta vaikka mitä juttuja sieltä yläasteelta. Uskaltaako sinne kohta omia lapsiaan edes laittaa.”

Avoimissa vastauksissaan vastaajat toivoivat myös lapsiperheiden kotiin apua. Koettiin, että pitää olla lastensuojelun asiakas ja ongelmia, jotta apua on mahdollista saada. Yksi vastaajista koki muutonkin lastensuojelun olevan huonolla tolalla, koska ongelmaperheiden asioihin ei vastaajan mielestä tartuta riittävän ajoissa ja napakasti.

” Lapsiperheet eivät saa tukea arjessa jakamiseen. Soittaessa apua niin ei ole tarjota vaan pyydetään soittamaan seuraavaan paikkaan jne. Kaikki palvelut menee vanhuk- sille ja ongelmaperheille...Siis täytyy yrittää jaksamisen kanssa yksin ei saa ennalta ehkäisevää kotiapua. ja nimenomaan kotiin. Tiedän monta perhettä, jotka ovat jaksami- sen ääri rajoilla saaneet soitettua kotipalveluun niin on saanut kieltävän vastauksen se vie peruselämää vielä alemmaksi.. täytyykö oikeasti äiti pimahtaa ennen kuin saa apua”

” Ammatin puolesta joudun jatkuvasti seuraamaan miten surkealla tolalla lastensuo- jelu-asiat ovat kunnassamme. Ongelmaperheiden asioihin ei tartuta riittävän ajoissa ja napakasti.”

3.2. Lasten kasvatustavoitteet

Lasten kasvatuksessa vanhemmat arvostavat eniten:

- hellyyttä ja läheisyyttä (69,6 %)
- yhteistä aikaa (68,7 %)
- sovittuja rajoja ja niiden noudattamista (65,1 %)

Kasvatuksen tavoitteissa arvostetaan:

- kykyä tulla toimeen muiden ihmisten kanssa (62,7 %)
- kykyä ottaa toiset huomioon (60,2 %)
- hyviä käytöstapoja (57,8 %)
- tunteiden käsittelyä ja ilmaisua (56,6 %)

Kaikista vähiten oli kommentoitu:

- kykyä toimia aikuisten tahdon mukaan (1,2 %).
- kykyä menestyä koulussa (4,8 %).

Vastaukset ovat aikaisempiin vuosiin verrattuna pysyneet melko lailla samoina. Uskon, että näihin kysymyksiin tulisi kiinnittää myös huomiota seuraavaa kyselyä tehdessä. Kysymysten asettaminen tärkeysjärjestykseen toisi tietoihin enemmän todenmukaisuutta mikä vastaajille oikeasti on tärkeää.

3.3. Perheiden onnellisuus ja hyvinvointi

Eniten onnellisuutta vanhemmille tuottavat:

- lasten hyvinvointi (74,7 %)
- perheen yhdessäolo (72,3 %)
- hyvä parisuhde (45,8 %)

Vanhemmat näkivät avoimissa vastauksissaan lastensa hyvinvointiin vaikuttavina tekijöinä mm. vanhempien hyvinvoinnin, vanhempien läsnäolon ja sukulaisverkostojen olemassa olon. Myös lasten palvelut koettiin tärkeänä hyvinvointia tuottavana tekijänä.

”Toivottavasti olemme vanhempina onnistuneen huolehtimaan lastemme hyvinvoinnin mahdollisimman hyväksi, parhaamme teemme”

” ...Ympäristö terveelliseen ja turvalliseen kasvuun on Alavudella hyvä!”

Eniten murheita ja huolia vanhemmille aiheuttavat:

- perheen talous (40,8 %)
- arjesta selviytyminen (28,9 %)
- parisuhteeseen liittyvät asiat (22,4 %)

Huolta koettiin myös elämän jatkuvasta kiireestä, jossa perheen yhdessäololle jää liian vähän yhteistä aikaa. Työelämän kuormittavuus ja jaksamiseen liittyvät seikat koettiin niin ikään uhkana perheen hyvinvoinnille. Tämän suuntaisia vastauksia ei ”Muu,mikä?”-kohdassa ollut lainkaan esim. vuonna 2008. Näyttäisi siis siltä, että alavutelaisten perheiden työllisyystilanne on hyvä ja sen kautta mm. taloudellinen tilanne, mutta perheiden hyvinvoinnin uhkaksi on nousemassa työelämän paineet ja haasteet jaksamiselle arjessa!

Alavutelaisten tulevaisuuden näkymät seuraavien kahden vuoden aikana ovat samanlaisia kuin aikaisempinakin vuosina.

Suurin osa vastanneista ajattelee asuvansa:

- samassa kunnassa.
- samalla asuinalueella.
- nykyisessä asunnossaan.
- elävänsä nykyisessä parisuhteessaan.
- olevansa tyytyväinen elämäänsä.

Epätodennäköisimpinä asioina pidetään:

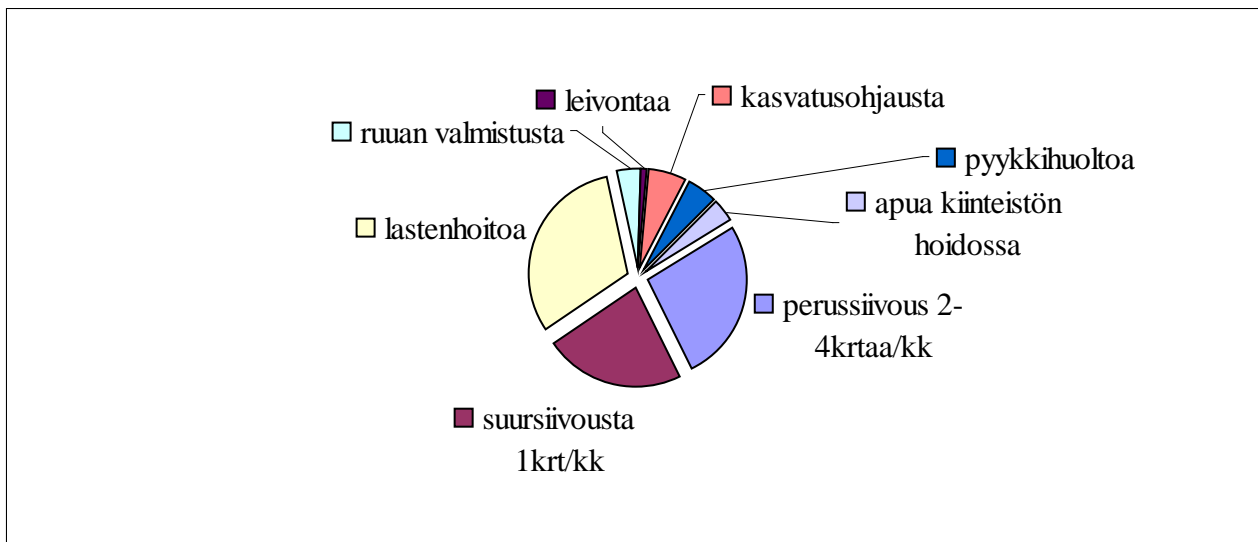
- yhteiskunnan muuttumista turvallisemmaksi.
- perheen käyttävän laajemmin yhteiskunnan tukia.
- perheen saavan perheenisäystä.
- työtilanteen paranemista.
- yhteiskunnan olevan lapsiystävällisempi.

3.4. Kotipalvelu

Lapsiperheiden mahdollisuudesta saada kotipalvelua on käyty valtakunnallista keskustelua hyvin laajasti viime aikoina. Myös Alavudella ovat eri toimijatahot ja myös perheet itse nostaneet esiin tätä tarvetta. Tämän lapsiperhebarometrin yhteydessä haluttiin selvittää laajemmin sitä, mikä lapsiperheiden kotipalvelun tarve vaikuttaisi olevan ja mitä siltä odotetaan.

Noin puolet (56,8 %) vastaajista käyttää/käyttäisi kotipalvelua jollain muotoa. Valtaosa vastaajista olisi valmis maksamaan palvelusta (86 %). 37 vastaajaa maksaisi palvelusta pienen (0-10€) maksun ja 21 hankkisi palvelua palvelun tuottamisen hinnalla (11-25€).

Kotipalvelu nähdään ennen kaikkea apuna lastenhoidossa ja siivouksessa. Eniten olisi tarvetta lastenhoidolle (55,6 %), perus- (46,3 %) sekä suursiivoukselle (40,7 %). Mutta myös kasvatusohjaukselle eli ns. ”supernanny” toiminnalle koettiin olevan tarvetta jonkin verran.

Taulukko 3: Odotukset lapsiperheiden kotipalvelulta

Joidenkin vastaajien mielestä kotipalvelua ei mainosteta tarpeeksi, jonka vuoksi ei sen olemassaolosta tiedetä. Isona kynnyksenä pidetään myös kotipalvelun pyytämistä.

”Liittyisin siivousrinkiin heti, jos se olisi vain mahdollista”

”Hyvää ja kannatettavaa toimintaa, valitettavasti palvelun tuottamisen hinta on aika iso kynnys, mutta voisi satunnaisesti käyttää hyväksi”

4. Yhteenveto

Kyselyn yleisenä lopputulemana voidaan pitää, että lapsiperheiden kokema hyvinvointi on lisääntynyt Alavudella. Vanhempien työllisyys on hyvä ja taloudellisen epävarmuuden uhka hyvinvoinnille on edellisiä vuosia vähäisempi. Edelleenkin talousasiat ovat ykkössyy perheiden kokemana uhkana hyvinvoinnille. Kaikkiaan kuitenkin tyytyväisyys palveluihin ja asumiseen on lisääntynyt ja puolestaan tyytymättömyys on vähentynyt.

Uutena ilmiönä vastauksissa on noussut kuitenkin esiin työelämän paineet arjessa jaksamiselle ja perhe-elämälle. Pienten lasten vanhemmat kipuilevat jaksamisensa kanssa työelämän paineissa ja perheen ja työelämän yhteensovittamisen haasteet tuntuvat stressinä arjessa. Tätä kautta on ehkä syntynyt enemmän tarvetta lapsiperheiden kotiin annettaville palveluille (kotipalvelu, lapsiperhetyöntekijä) jaksamisen kompensoijana perheiden arjessa.

Kyselyyn vastanneet ovat olleet tyytyväisiä kyselyyn ja pitäneet sitä varsin hyvänä sekä monipuolisenä. Kaikki toivovat, että kyselyn tulokset saisivat joitain muutoksia aikaan. Monet ovat kuitenkin epävarmoja kyselyn vaikuttavuudesta Alavuden kunnan palveluiden parantamiseen tai lapsiperheiden parempaan huomiomiseen ja hyvinvointiin.

5. Jälkikirjoitus

Tämä Lapsiperhebarometri on webropol-kyselystä tuotettu tiivistetty yhteenveto. Se tullaan käsittelemään perusturvalautakunnassa, sekä mahdollisesti muissa lautakunnissa, ja kaupunginhallituksessa ja –valtuustossa. Barometrin lisäksi toimitetaan myöhemmin kyselyn webropol-vastaukset kaupungin eri tulosryhmien ja terveydenhuollon käyttöön toiminta-aihioihin jaoteltuna. Näin eri toimijoilla on mahdollisuus hyödyntää barometrin sisältämiä kuntalaisten kehittämisehdotuksia toimintansa kehittämiseen.